

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 10/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou LAWCORP, s. r. o., Štúrova 11, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Vajda, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 30 Up 550/2021 z 23. júna 2021 a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 30 Up 550/2021 z 12. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 30 Up 550/2021 z 23. júna 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu z 23. júna 2021“) a uznesením okresného súdu č. k. 30 Up 550/2021 z 12. júla 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu z 12. júla 2021“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutých uznesení vyplýva, že platobným rozkazom okresného súdu č. k. 30 Up 550/2021 z 21. mája 2021 (ďalej aj „platobný rozkaz okresného súdu“) bola sťažovateľovi v procesnom postavení žalovaného uložená v prospech žalobkyne [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) povinnosť do 15 dní od jeho doručenia zaplatiť istinu v sume 6 991,06 eur s príslušenstvom alebo v tej istej lehote podať proti platobnému rozkazu odpor. Zároveň ním bola sťažovateľovi uložená povinnosť v rovnakej lehote zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v sume 805,20 eur. Platobný rozkaz bol sťažovateľovi v listinnej podobe doručený 26. mája 2021.

3. Sťažovateľ následne 9. júna 2021 podal proti platobnému rozkazu elektronicky odpor ako autorizované podanie do elektronickej schránky okresného súdu, avšak tento odpor nebol podaný na predpísanom formulári. Napadnutým uznesením z 23. júna 2021 (vydaným vyšším súdnym úradníkom, pozn.) bol odpor odmietnutý s poukazom na § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“), teda z dôvodu, že odpor proti platobnému rozkazu nebol sťažovateľom podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára a nebol vecne odôvodnený. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 23. júna 2021 (vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.) podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením z 12. júla 2021 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol.

4. Okresný súd zamietnutie sťažnosti v napadnutom uznesení z 12. júla 2021 v podstatnom odôvodnil tým, že ako vyplýva z § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní, odpor proti platobnému rozkazu musí byť podaný oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote, musí byť vecne zdôvodnený a ak je podaný elektronickými prostriedkami, tak musí to byť v súlade s ustanovením § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní (teda za použitia na to určeného elektronického formulára, pozn.). Následkom nesplnenia týchto podmienok je odmietnutie odporu. Dodal, že sťažovateľ mal ako žalovaný na výber, akú formu podania odporu si zvolí (mohol ho podať aj v listinnej forme, pozn.), avšak spôsob, akým sa v upomínacom konaní podáva odpor v prípade využitia elektronických prostriedkov striktne vyplýva z § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní (v tejto súvislosti okresný súd poukázal aj na závery uvedené v uznesení ústavného súdu č. k. IV. ÚS 118/2020 z 1. apríla 2020, ako aj na iné uznesenia ústavného súdu v obdobných veciach, pozn.). Tiež uviedol, že je toho názoru, že sťažovateľ bol ako žalovaný v platobnom rozkaze okresného súdu riadne poučený o tom, že môže podať odpor aj elektronickými prostriedkami a v takom prípade musí byť odpor autorizovaný podľa osobitného predpisu. Teda, že ak sťažovateľ mieni podať odpor elektronicky, musí tak urobiť na predpísanom elektronickom formulári [zverejnenom na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“)] a zároveň musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu [(zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov, pozn.]. Dodal, že sťažovateľ bol riadne poučený o odmietnutí odporu v prípade, ak bude podaný inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Zároveň poukázal na to, že odpor podával v mene sťažovateľa advokát, teda osoba znalá práva. Na záver opakovane pripomenul, že sťažovateľ mal v uvedenom prípade na výber, akú formu podania odporu si zvolí, preto nie je možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že nebol úplne poučený o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa podávania odporu. Je toho názoru, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými uzneseniami okresného súdu z 23. júna 2021 a 12. júla 2021, ktorými okresný súd odmietol sťažovateľom podaný odpor proti platobnému rozkazu okresného súdu s poukazom na nedodržanie požiadaviek jeho podania ustanovených v zákone o upomínacom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením z 23. júna 2021 (vydaným vyšším súdnym úradníkom, pozn.):

7. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo a proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 23. júna 2021 (vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.) podal sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť sudca okresného súdu, ktorý tak aj učinil vydaním napadnutého uznesenia okresného súdu z 12. júla 2021 (ktorým sťažnosť odmietol, pozn.).

8. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

9. Zároveň aj zo samotného znenia § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

10. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu z 23. júna 2021 (vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.) konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením z 12. júla 2021:

11. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že zákon o upomínacom konaní je alternatívnym riešením sporov o peňažné plnenie a pozná výlučne elektronické konanie, v ktorom sa rozhoduje o vydaní platobného rozkazu, teda možno konštatovať, že ide o elektronickú alternatívu k už existujúcemu režimu platobného rozkazu, ktorý je upravený v ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Zákon o upomínacom konaní predpokladá posielanie návrhov vo forme štandardizovaných

elektronických formulárov zverejnených na webovom sídle ministerstva. Štandardizované formuláre sprevádzajú celé konanie, a to aj pre prípad podania odporu, ak je tento podaný elektronickými prostriedkami. Vzhľadom na to, že ide o alternatívny spôsob riešenia konkrétneho druhu sporov, ktorého účelom je najmä urýchlenie vyriešenia určitej sporovej agendy, zákonodarca vyžaduje pre tento typ súdneho konania formálnu prítomnosť v podobe formulárového konania.

12. V záujme komplexnejšieho posúdenia danej veci ústavný súd poukazuje aj na relevantné ustanovenia zákona o upomínacom konaní, ktoré boli okresným súdom vo veci aplikované.

13. Podľa § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní proti platobnému rozkazu môže žalovaný podať odpor, ktorý musí byť vecne odôvodnený. Podaním odporu sa platobný rozkaz zrušuje; to neplatí, ak bol odpor odmietnutý. Podaný odpor nemožno vziať späť.

13.1. Podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní ak sa odpor podáva elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu.

13.2. Podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2.

13.3. Podľa § 15 ods. 1 zákona o upomínacom konaní ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126.

14. S poukazom na uvedené, ako aj po zohľadnení obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu z 12. júla 2021 ústavný súd dospel k záveru o neodôvodnenosti podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 358/2019). Ústavný súd sa nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa odopretia spravodlivosti (možnosti konať pred súdom, pozn.). Sťažovateľ nepochybne zanedbal svoju zákonnú povinnosť a odpor proti platobnému rozkazu síce podal elektronicky, nie však prostredníctvom na to určeného formulára zverejneného na webovom sídle ministerstva. Uvedená skutočnosť zároveň vyplýva aj z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti.

15. Postup okresného súdu zároveň podľa posúdenia ústavného súdu nie je možné považovať za „formalistický“ (v negatívnom zmysle slova, pozn.). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ bol (ako to vyplýva aj z obsahu poučenia obsiahnutého v platobnom rozkaze okresného súdu, ktorý sťažovateľ doručil ako prílohu k ústavnej sťažnosti, pozn.) riadne poučený o tom, akým spôsobom je možné účinne podať odpor v danej veci (tým teda „odpadá“ aj námietka sťažovateľa o údajne nedostatočnom poučení, ako mal vo veci postupovať, pozn.). Nedodržaním prísne stanovených a vyžadovaných formálnych podmienok na podanie odporu sa preto sťažovateľ (ktorý bol v konaní pred okresným súdom zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.) sám vystavil zákonnému následku v podobe odmietnutia odporu v súlade s citovaným ustanovením § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní. V takom prípade už okresný súd nemal povinnosť vysporiadať sa s podaným odporom z hľadiska relevantnosti v ňom uvedených námietok. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením z 12. júla 2021 sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 23. júna 2021 (vydanému vyšším súdnym úradníkom, pozn.) zamietol, nie je možné takéto rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné, ktorým by došlo k odmietnutiu spravodlivosti, resp. možnosti konať pred súdom.

16. Zároveň ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že uvedenú problematiku používania elektronických formulárov v upomínacom konaní už opakovane riešil, pričom dospel k obdobným právnym záverom ako v tomto prípade (napríklad uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 118/2020, IV. ÚS 369/2020, I. ÚS 472/2020, II. ÚS 177/2020, I. ÚS 479/2020, I. ÚS 37/2021 či IV. ÚS 208/2021).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia okresného súdu z 12. júla 2021 nezistil, že by výklad právnych noriem aplikovaných v prípade sťažovateľa a závery okresného súdu v ňom prezentované boli svojvoľné alebo zjavne neudržateľné a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Medzi napadnutým uznesením a sťažovateľom namietaným porušením práva na spravodlivý proces teda neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohla viesť k záveru o vyslovení jeho porušenia. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol, a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 12. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu